

Gyarapodó Ópusztaszer

Húsz évvel ezelőtt még csak a környékbeli parasztemberek, egykori cselédek emlékeiben élt Pustaszer legendája; megszállott régészek álmaiban talán fölsejtett a föld mélyének titka; tudós történészek bízhatnak a „szeri főnixben”. Akkor-tájt sokan nem is sejtették, hogy a Sövényháza nevű település államiságunk egyik fontos emlékhelye. Történetében a megújulást elindító dátum 1970, amikor *Erdei Ferencnek*, a Magyar Tudományos Akadémia akkori főtítkárnak kezdeményezésére megalakult a *Pustaszeri Emlékbizottság*, melynek első ülésén határoztak a település nevének megváltoztatásáról (1974-ben keresztelték Ópusztaszerre az egykori Szer helyén álló községet); elindult a tervezőmunka, kezdett kibontakozni a Nemzeti Történeti Emlékpark múzeumi, illetve pihenő és kirándulófunkciója; megtörtént a működés feltételeinek biztosítása. Az első évek nem a látványos munkálatok jegyében teltek, hiszen még tíz évvel ezelőtt is „csak” a monostorrom kőhalmai, az Árpád-emlékmű milleniumi üzenete és a háborítatlan természeti környezet várta az arra járókat vagy inkább arra tévedőket.

Az elmúlt tíz év viszont látványos eredményeket hozott, ha nem is a várt ütemben és a tervezett költségek között folyik a munka. Nem lehet véletlen, hogy az 55 hektáros emlékpark-

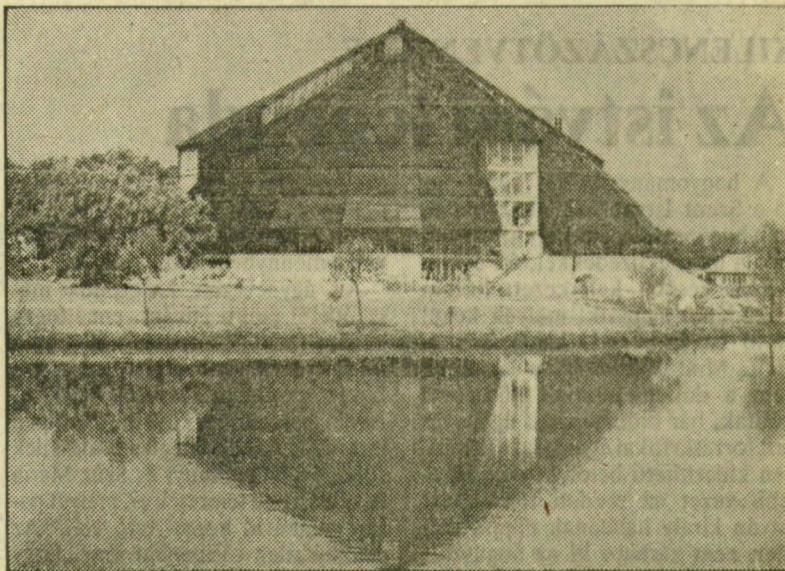
nak évente — holott idényjelleggel működik — 200 ezer látogatója van. Az érdeklődők hasznos történelmi, néprajzi, ipartörténeti ismereteket szerezhetnek, művészi élményben lehet részük, a ritka alföldi természeti környezet pedig a pihenésre, a kirándulásra kínál szép-terepet. Az emlékpark évről évre gazdagodik, bővül. Fontos építkezések folynak, a környező települések, városok, üzemek, vállalatok, kollektívák felajánlásai nyomán gyarapodik a népi épületegyüttes, bővül a bemutatásra váró anyag. A Móra Ferenc Múzeum munkatársai pedig változatos programokat kínálnak felnőtteknek, gyerekeknek egyaránt. Az ópusztaszeri emlékpark egyéni jellegű skanzen az országban. Főleg skandináv minták nyomán *élő együttes teljesedik* ki, ahol a házakban a korabeli élet eseményei zajlanak, az udvarokon megterem a zöltség, a kertben a szőlő, az ólakban disznó rőfög, tyúk kaparász, a postahivatalból telefonálni lehet és feladni a képeslapokat, a régi községházán pedig ki lehet mondani a boldogító Igen!-t. Amióta megindult a munka Ópusztaszeren, a legnagyobb évi esemény az augusztus 20-i monstre program előtt amolyan *leltárfelét készitünk*, bemutatva az újdonságokat, beszámolv a legfrissebb hírekről, történetekről. Ezt tesszük most is.

A monostor mellett feltárás alatt

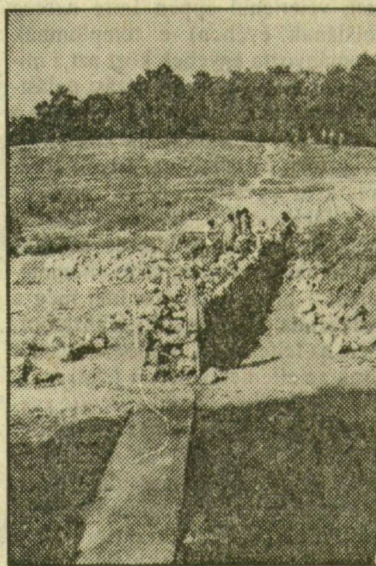
lévó honfoglalás kori falu egyes házait jelzesszerű falakkal rajzolják ki, hogy a látogatók könnyebben felidézhesék fantáziájukkal: miként is élhettek itt elődeink. A hatalmas, jurtaszerű múzeumi épület körül tereprendezés folyik, belül pedig a *gépészeti szerelések* befejező szakasza és a *belsőépítészeti feladatok* rajtja érhető tetten. A pompás épület befejezéséhez szükséges pénzt a Csongrád Megyei Tanács *kötvények kibocsátásával* szeretné előteremteni. Az OTP Csongrád Megyei Igazgatósága a közeljövőben kezdi el a 40 milliós lakossági és közületi kötvények értékesítését egészen az év végéig 5, 10, és 50 ezer forintos címletekben. A Feszty Árpád nevével fémjelzett *A magyarok bejövetele* című panorámakép restaurációs munkálatai *szakmai viták miatt* késlekednek, pályázat dönti majd el a felhelyezés technológiai megvalósítását, s azt követően a helyszínen, a látogatók előtt dolgoznak majd a festő-restaurátorok.

A népi épületegyüttes folyamatosan bővül. Elkészült a tömörkényi községháza és postahivatal melléke épülete, mely egykoron szolgálati lakásként és fogdaként funkcionált. Gyarapodik a kis tó környezete is. Már áll a Ponty névre keresztelt bögőshajó. A környék a tiszai fafeldolgozás emlékhelye lesz egy hajókészítő műhellyel és egyéb létesítményekkel együtt. S teljes szépségében látható a gyermekfoglalkoztatóként is használatos ékszerdoboz-erdészház. Még az idei szezonban készül a szentes-dónáti Csúcs-féle szélmalom áttelepítése, majd a szeged-alóvárosi paprika-termesztő házzal elnyeri végleges formáját az ópusztaszeri népi épületegyüttes. S akkor teljes lesz a kép: a táj jellegzetes parasztportái, halász-, erdész-, paprika- és hagymatermesztő házai, községházaja, tanyai iskolája, olvasóköre, postahivatala, szatóc-boltja, iparosműhelyei, tűzoltószertára, szélmalma, kisvasútja felelevenítik nagyanyaink korának alföldi világát — okulásként és emlékeztetőül.

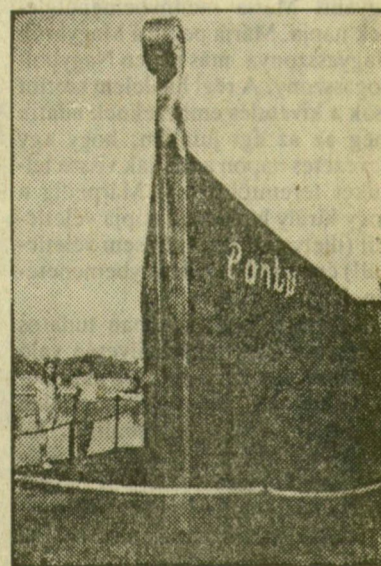
Mint már említettem, évente immár 200 ezer látogatója van az emlékparknak. Sok a kirándulócsoporth, iskolai közösség, de a családi látogatók száma is növekszik. Az emlékpark fenntartóira ez feladatokat ró. Szeretnék, ha a látogatók egyre kultúraltabb környezetben töltenék el idejüket. Már a gyerekek birtokba vehetik a historizáló faragott játszótér, az ásatási alkottóábor ajándékát, működik a kemping, mely minden fontos szolgáltatást kínál a sátorveréstől a lakókocsis kempingezésig, hideg-meleg vizet, főzési lehetőséget, nyilvános telefont. A Csomitervező építész által tervezett étterem befejező munkálatai folynak, a tornácos, hangulatos zárt étterem helyiségein kívül ott a fedett csűr, s így egyszerre összesen mintegy 400 vendéget tudnak kiszolgálni. Végezetül nem hallgatható el, hogy egyes vendégek nem képesek uralkodni magukon. Törnek-zúznak, a nehezen összegyűjtött berendezési tárgyakat ellopják, megbontják a nádtetős házak fedelét, tönkreteszik a virágágyásokat, szeméttelnek nézik a parkokat. Figyeljünk közösen rájuk, figyelmeztessük őket — hiszen mindaz, ami Ópusztaszeren ma látható, értünk van.

Óriás jurta az Alföld tenyerén

Itt húzódtak az egykori falak

Újlátványosság — bárka a tó mellett

A szép arányú erdészház

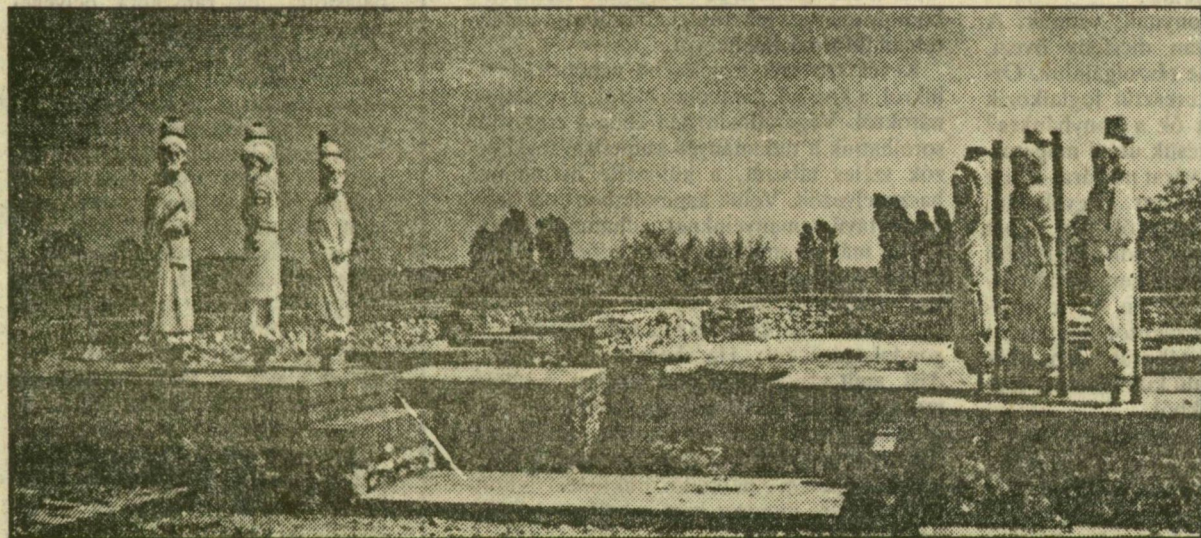

T. L.

Lófejeket mintáz a faragott hinta

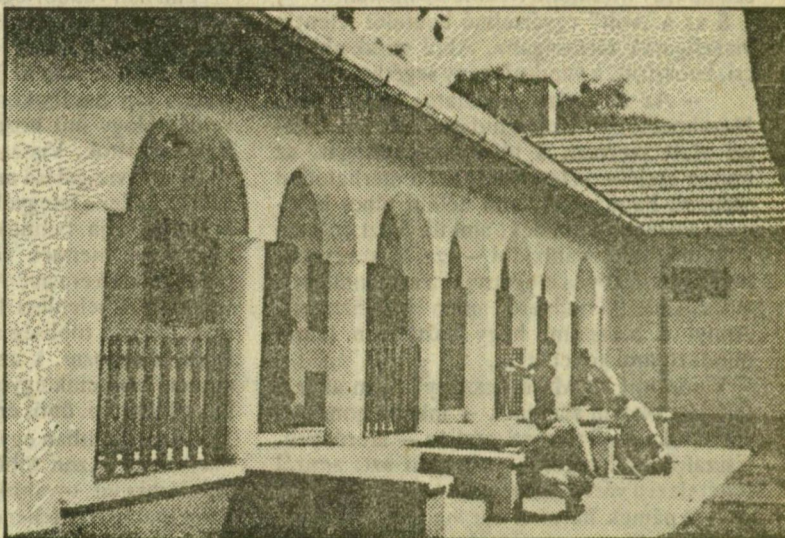

Hatalmas faszervezet a szélmalomban

A táj legősbib emlékei

Somogyi Károlyné felvételei

Itt mérik majd a finom paprikást